

การจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในบริบทฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal)

พระครูปลัดกวีวัฒน์ (ธีรวิทย์ ฉนทวิไชย), พระเสถียรนันท์ ภทราวโร, พระกิตติพล ญาณพล, ศรีณย์ ท้าวมิตร
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
อีเมล: teerawit.pk@mbu.ac.th

Received: January 20, 2023 Revised: February 2, 2023 Accepted: December 25, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในบริบทฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) 2) เพื่อศึกษาวิธีการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในบริบทฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) และ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในบริบทฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) วิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 684 รูป/คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมี 2 ประเภท ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ส่วนการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) หรือ F-test หากทดสอบแล้วพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การจัดการเรียนการสอนพระพุทธศาสนา, บทบาทพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน, บริบทในฐานวิถีชีวิตใหม่

Management of teaching and learning in Buddhism of moral teaching Monk in schools in the context of New Normal

Phrakhrupaladkaweewat (Teerawit Sukontavaranon), Phra Setthanan Phatthawutho,
PhraKittipon Yanapalo, Saran Taomitr
Mahamakut Buddhist University
Email: teerawit.pk@mbu.ac.th

ABSTRACT

The objectives of this research were as follows: 1) to study the roles of Buddhist monks in schools in teaching and learning Buddhism in the context of a new way of life (New Normal); 2) to study methods of teaching and learning Buddhism. Religion of monks teaching morality in schools in the context of a new way of life (New Normal) and 3) to study the factors promoting the teaching management of Buddhism of monks teaching morality in schools in the context of a new life (New Normal). Mixed Method Research using questionnaires It was a tool for collecting data of 684 images/person using stratified randomness. There are two types of statistics used in the data analysis: mean (\bar{X}) and standard deviation (S.D). One-way ANOVA or F-test, if significant differences were found. statistically significant at the 0.05 level

Keyword : Management of teaching and learning in Buddhism, The Role of moral teaching Monk in schools, the context of New Normal

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ประชาชนยอมรับนับถือพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติมาตั้งแต่อดีต พระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงนำหลักทศพิธราชธรรมเป็นแนวทางการปกครอง ดังเช่นพระปฐมบรมราชโองการของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ความตอนหนึ่งว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” นอกจากนั้นแผ่นดินไทยยังเป็นแผ่นดินที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติมากมาย สัญลักษณ์ที่ปรากฏมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันซึ่งยืนยันว่าสังคมไทยเป็นสังคมวิถีพุทธ คือวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยที่ผูกพันกับวัดและพระสงฆ์ แต่ปัจจุบันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นไปอย่างก้าวกระโดดและรวดเร็วตามกระแส “โลกาภิวัตน์” หรือโลกการสื่อสารไร้พรมแดน คนในสังคมมุ่งการแข่งขันกันทำงานเพื่อความสำเร็จด้านธุรกิจหรืออาชีพ มีค่านิยมฟุ้งเฟ้อหรือหลงใหลวัตถุ เกิดลัทธิบริโภคนิยม การเปลี่ยนแปลงและค่านิยมดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสังคมโดยกว้าง และเป็นปัญหาสังคม โดยเฉพาะปัญหาด้านพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่กำลังเรียนหนังสือและเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของประเทศ ดังนั้นการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาพฤติกรรมและจิตใจของเด็กวัยรุ่น จึงเป็นเรื่องสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องพัฒนาพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการเผยแผ่ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และนำพาเยาวชนให้มีพฤติกรรมที่ดี เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต (โครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2557)

สำนักงานพระสอนศีลธรรม ถือเป็นนโยบายของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยในด้านบริการวิชาการแก่สังคมในรูปแบบของการจัดทำโครงการเพื่อการเผยแผ่วิชาการพระพุทธศาสนาแก่สังคม โดยจัดเป็นหนึ่งในแผนกลยุทธ์ระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2556 – 2565) ในกลยุทธ์ที่ 3 การให้บริการวิชาการพระพุทธศาสนาที่เสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนแก่สังคม เป้าประสงค์ที่ 3.1 การบริการวิชาการโดยถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อเตรียมความพร้อมของสังคมและชุมชนให้สอดคล้องกับการพัฒนาและการแข่งขันของประเทศ การบริหารจัดการโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มีอัตราพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย จำนวน 6,700 รูป มีโรงเรียนที่พระสอนศีลธรรมเข้าไปดำเนินการสอนมากกว่า 6,500 โรงเรียน ผลผลิตนักเรียนที่ได้รับการสอนศีลธรรมในระดับต่าง ๆ มากกว่า 200,000 คน โดยกำหนดให้สำนักงานพระสอนศีลธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย มีศูนย์ประสานงานในส่วนวิทยาเขตและวิทยาลัยอีก 9 แห่ง ลักษณะการดำเนินกิจกรรมหลักของคณะกรรมการบริหารโครงการและเจ้าหน้าที่ ได้แก่ การอบรมและพัฒนาพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนให้มีทักษะด้านการเรียนการสอน การส่งพระสอนศีลธรรมไปสอนในโรงเรียนทั่วประเทศ และการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนด้วยกระบวนการวิจัย (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2558) สภาพและปัญหารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน คือ จำนวนพระสอนวิชาพระพุทธศาสนา ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน โดยเฉพาะด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ คือ สื่อการเรียนการสอนไม่มีความน่าสนใจ สื่อการเรียนการสอนไม่ทันสมัย ทำให้วงวนอนนำเพื่อ

ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ คือ โรงเรียนมีอาคารสถานที่ใช้ในการเรียนการสอนไม่เพียงพอต่อบรรยากาศการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการสอน คือ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เข้าใจทำให้นักเรียนเกิดความน่าเบื่อ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เป็นแบบเรียนง่าย ๆ ด้านการวัดและประเมินผล คือ ขาดการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ไม่มีการประเมินผลการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในรายวิชาพระพุทธศาสนา การเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษา ต้องจัดการเรียนการสอนให้เป็นรูปแบบที่สามารถให้พระสอนศีลธรรมสอนในโรงเรียนอย่างเต็มที่ ต้องสนับสนุนงบประมาณให้ครูผู้สอนเข้ามาสอนวิชาพระพุทธศาสนามากขึ้น มีความเหมาะสมต่อจำนวนผู้เรียน ความชำนาญการด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ ด้วยสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วโลก อันสาเหตุมาจากการแพร่เชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ โดยมีองค์การอนามัยโลกได้ให้ความหมายไว้

New Normal ชีวิตวิถีใหม่ คือการปรับตัวในภาวะที่หลาย ๆ คนจะต้องปรับเปลี่ยนชุดพฤติกรรมในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ออกมาระบาดแล้วเปลี่ยนชีวิตเราไปอีกนาน ทำให้เราต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบวิถีชีวิตไปพร้อมกันทั่วโลก จากที่เราเคยออกจากบ้าน เพื่อไปทำงาน ไปโรงเรียน เราต้องหันมาทำทุกอย่างที่บ้าน รวมถึงการปรับเปลี่ยนทางด้านธุรกิจและบริการต่าง ๆ ให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน จึงต้องปรับเปลี่ยนไปสู่การเปิดระบบลงทะเบียนออนไลน์ ในที่สุดทั้งหมดนี้ก็ได้กลายเป็น New Normal ในสังคมของเราไปนั่นเอง การ Work From Home การอยู่ในบ้าน พร้อมทำงาน ทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในที่อยู่อาศัยของตนเอง ส่งผลต่อความต้องการที่พักอาศัยที่เปลี่ยนไปจากเดิม ที่อาศัยในพื้นที่ที่มีขนาดเล็กอาจจะไม่เพียงพอ

การเรียน Online Learning/Entertainment การอยู่ในบ้าน สิ่งสำคัญในการพัฒนาและการค้นหาตัวตน สิ่งหนึ่งก็คือ การหาความรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพของตัวเอง ด้วยการเรียนรู้ ซึ่งสามารถเลือกเรียนในช่วงเวลาที่สะดวกได้ตามต้องการ สามารถย้อนกลับ เพื่อทบทวนเนื้อหาและทำความเข้าใจใหม่ได้ และประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เราควรเปลี่ยนให้ทุก ๆ ที่กลายเป็นโรงเรียน โดยเฉพาะพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ต้องปรับตัวให้เข้ากับยุคนี้ เพราะการเรียนยังต้องดำเนินอยู่แม้ที่นักเรียนไม่สามารถไปโรงเรียนตามปกติ ในหลายประเทศที่ประกาศมาตรการปิดโรงเรียน รัฐบาลมักจะออกมาตราการด้านการเรียนรู้รองรับ ด้วยการเรียนทางไกลรูปแบบต่าง ๆ โดยพิจารณาจากเงื่อนไขความพร้อมด้านอุปกรณ์ ความพร้อมของพ่อแม่ และความพร้อมตามช่วงวัยของเด็ก การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และสอนอย่างมีแผนที่เหมาะสม ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจะต้องเตรียมความพร้อมก่อนการสอนแบบใหม่ วิธีการหนึ่งคือ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะหลังการระบาดของโควิดสิ้นสุดลง ทั้งนี้ควรเริ่มต้นโดยการจัดกลุ่มตัวชี้วัดให้เป็นหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้แผนการเรียนรู้มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์การระบาด พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน สามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา หน่วยละ 2 สัปดาห์ เพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาการประเมินสถานการณ์การระบาด ทั้งนี้ หากครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยให้ร้อยเรียงกันอย่างเป็นระบบทั้งเทอมหรือทั้งปี ก็จะช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพได้ดียิ่งขึ้น และได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นทักษะจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาบทบาทของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในบริบทฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal)
- 2 เพื่อศึกษาวิธีการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในบริบทฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal)
- 3 เพื่อศึกษาปัจจัยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในบริบทฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนได้ทราบบทบาทในการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา
2. พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนได้นำหลักการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ในบริบทฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ไปพัฒนาให้มีความเหมาะสม
3. นักเรียนได้รับความรู้และการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม จากการสอนวิชาพระพุทธศาสนาที่เหมาะสม
4. พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนได้บริหารจัดการที่เหมาะสม เกี่ยวกับการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ในบริบทฐานวิถีชีวิตใหม่ สืบต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ในบริบทฐานวิถีชีวิต ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน ประกอบด้วยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ มีวิธีการวิจัย ดังนี้

รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร และข้อมูลปฐมภูมิ โดยใช้วิธีการหาข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็น เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ในบริบทฐานวิถีชีวิตใหม่

เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำการสุ่มแบบเป็นระบบ ใช้วิธีแจกแบบสอบถามสำหรับพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน นักเรียน อาจารย์ เพื่อจัดทำทสรูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ในบริบทฐานวิถีชีวิตใหม่

นำข้อมูลสำรวจทางสถิติที่รวบรวมมาได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปหาค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้อธิบายตัวแปร คือ ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง การสอนวิชาพระพุทธศาสนา ในบริบทฐานวิถีชีวิตใหม่ที่เหมาะสม การประเมินผลคุณภาพ และการแปลความหมายจากผลที่ได้จากการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ในบริบทฐานวิถีชีวิตใหม่

นำผลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูลและหาข้อสรุปของปัญหา รวมทั้งหาทางสร้างเสริมนวัตกรรมและการต่อยอดองค์ความรู้ของการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ในบริบทฐานวิถีชีวิตใหม่

ผลการวิจัย

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ด้านบทบาทของพระสอนศีลธรรมในบริบทฐานชีวิตใหม่	4.29	0.83	มาก
2. ด้านวิธีจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในบริบทฐานชีวิตใหม่	4.41	0.88	มาก
3. ด้านปัจจัยส่งเสริมการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในบริบทฐานชีวิตใหม่	4.31	0.85	มาก
4. ด้านการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในบริบทฐานชีวิตใหม่	4.30	0.83	มาก
รวม	4.26	0.86	มาก

การปฏิบัติต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในบริบทฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในบริบทฐานชีวิตใหม่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{x} : 4.41, S.D. : 0.88) รองลงมาคือด้านปัจจัยส่งเสริมการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในบริบทฐานชีวิตใหม่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{x} : 4.31, S.D. : 0.85) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านบทบาทของพระสอนศีลธรรมในบริบทฐานชีวิตใหม่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{x} : 4.29, S.D. : 0.83) ตามลำดับ

ด้านบทบาทของพระสอนศีลธรรมในบริบทฐานชีวิตใหม่	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ท่านมีแนวทางในการสอนศีลธรรมพร้อมทั้งแนะนำหลักการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับในสถานการณ์ในปัจจุบัน	4.25	0.72	มาก
2. ท่านพร้อมและเข้าใจในการนำหลักธรรมที่เหมาะสมในการสอนศีลธรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ต้องการกับสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้น	4.36	0.86	มาก
3. ท่านสามารถชี้แจงเหตุและผลของสถานการณ์ในปัจจุบันพร้อมชี้แนะแนวทางที่ดีในการปฏิบัติและนำหลักธรรมมาดำรงชีวิต	4.19	0.84	มาก
4. ในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแพร่เชื้อโรคระบาดท่านคิดว่าจะสามารถหาวิธีการในการปรับตัวพร้อมทั้งแนะนำแนวทางที่เหมาะสมให้นักเรียน	4.37	0.93	มาก
รวม	4.29	0.83	มาก

การปฏิบัติต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในบริบทฐานวิถีชีวิตใหม่ด้านบทบาทของพระสอนศีลธรรมในบริบทฐานชีวิตใหม่ อยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแพร่เชื้อโรคระบาดท่านคิดว่าจะสามารถหาวิธีการในการปรับตัวพร้อมทั้งแนะนำแนวทางที่เหมาะสมให้นักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{x} : 4.37, S.D.

: 0.93) รองลงมาคือ ท่านพร้อมและเข้าใจในการนำหลักธรรมที่เหมาะสมในการสอนศีลธรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ถูกต้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{x} : 4.36, S.D. : 0.83) และระดับการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ท่านสามารถชี้แจงเหตุและผลของสถานการณ์ในปัจจุบันพร้อมชี้แนะแนวทางที่ดีในการปฏิบัติและนำหลักธรรมมาดำรงชีวิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{x} : 4.19, S.D. : 0.84) ตามลำดับ

ด้านวิธีจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในบริบทฐานชีวิตใหม่ (New Normal)	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ท่านสามารถนำความรู้ในการสอนวิชาพระพุทธศาสนาให้มีความหลากหลายเพื่อให้เกิดความรู้ที่แตกต่างไปจากเดิม	4.36	0.85	มาก
2. ท่านนำรูปแบบการสอนพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตามหลักมาตรการของทางรัฐบาล	4.43	0.83	มาก
3. ท่านมีแนวคิดริเริ่มที่จะนำเสนอรูปแบบการสอนวิชาพระพุทธศาสนาให้กับนักเรียนเพื่อเกิดสิ่งทีนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้	4.47	0.91	มาก
4. ท่านมีการศึกษาหลักสูตรการสอนเพื่อมากระจายความรู้ในรูปแบบใหม่ ๆ ให้กับนักเรียนตามสภาพกาลอันเป็นวิกฤตการณ์ให้รับความรู้อย่างเต็มที่	4.39	0.94	มาก
รวม	4.41	0.88	มาก

การปฏิบัติต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในบริบทฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ด้านวิธีจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในบริบทฐานชีวิตใหม่ อยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ท่านมีแนวคิดริเริ่มที่จะนำเสนอรูปแบบการสอนวิชาพระพุทธศาสนาให้กับนักเรียนเพื่อเกิดสิ่งทีนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{x} : 4.47, S.D. : 0.91) รองลงมาคือ ท่านนำรูปแบบการสอนพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตามหลักมาตรการของทางรัฐบาล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{x} : 4.43, S.D. : 0.83) และด้านที่การปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ท่านสามารถนำความรู้ในการสอนวิชาพระพุทธศาสนาให้มีความหลากหลายเพื่อให้เกิดความรู้ที่แตกต่างไปจากเดิม มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก (\bar{x} : 4.36, S.D. : 0.85) ตามลำดับ

ด้านปัจจัยส่งเสริมการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในบริบทฐานชีวิตใหม่ (New Normal)	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ท่านได้รับการสนับสนุนและคำแนะนำจากทางโรงเรียน มหาวิทยาลัย และคณะสงฆ์ ในการสอนศีลธรรมในสถานการณ์ที่ยังมีการแพร่เชื้อโรคระบาด	4.42	0.96	มาก

ด้านปัจจัยส่งเสริมการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในบริบทฐานชีวิตใหม่ (New Normal)	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
2. ท่านได้รับการสนับสนุนในอุปกรณ์ใช้ในการเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ	4.39	0.78	มาก
3. ท่านได้รับสนับสนุนความร่วมมือในการสอนวิชาพระพุทธศาสนาจากนักเรียน ครูอาจารย์ และผู้บริหารสถานศึกษา	4.25	0.79	มาก
4. ท่านได้รับงบประมาณหรือการจัดสรรในอุปกรณ์ใช้ในการสอนวิชาพระพุทธศาสนาได้คุณภาพและมีประสิทธิผล	4.18	0.87	มาก
รวม	4.31	0.85	มาก

ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในบริบทฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ด้านปัจจัยส่งเสริมการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในบริบทฐานชีวิตใหม่ อยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ท่านได้รับการสนับสนุนและคำแนะนำจากทางโรงเรียน มหาวิทยาลัย และคณะสงฆ์ ในการสอนศีลธรรมในสถานการณ์ที่ยังมีการแพร่เชื้อโรคระบาด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{x} : 4.42, S.D. : 0.96) รองลงมาคือ ท่านได้รับการสนับสนุนในอุปกรณ์ใช้ในการเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{x} : 4.39, S.D. : 0.78) และด้านที่มีการปฏิบัติ น้อยที่สุดคือ ท่านได้รับงบประมาณหรือการจัดสรรในอุปกรณ์ใช้ในการสอนวิชาพระพุทธศาสนาได้คุณภาพและมีประสิทธิผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{x} : 4.18, S.D. : 0.87) ตามลำดับ

ด้านการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในบริบทฐานชีวิตใหม่	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ท่านมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในรูปแบบออนไลน์ หรือวิธีการสอนที่เป็นไปตามมาตรการป้องกันเชื้อโรคระบาดได้อย่างเหมาะสม	4.32	0.77	มาก
2. ท่านได้ศึกษารูปแบบการสอนจากแหล่งอื่นเพื่อมาประกอบการสอนวิชาพระพุทธศาสนาที่ผสมผสานบูรณาการของเทคโนโลยีมาช่วยได้อย่างเหมาะสม	4.29	0.82	มาก
3. ท่านสามารถคิดหาวิธีการเพื่อให้การเรียนพระพุทธศาสนาในรูปแบบใหม่ เพื่อเกิดสื่อและนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้	4.34	0.89	มาก
4. ท่านสามารถปรับการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมโดยอาจจะนำสิ่งใหม่ ๆ มาเป็นองค์ประกอบความรู้ให้กับนักเรียนเพื่อเข้าใจและเข้าถึงตามสถานการณ์	4.27	0.84	มาก
รวม	4.30	0.83	มาก

ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในบริบทฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ด้านการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในบริบทฐานชีวิตใหม่ อยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ท่านสามารถคิดหาวิธีการเพื่อให้การเรียนพระพุทธศาสนาในรูปแบบใหม่เพื่อเกิดสื่อและนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{x} : 4.34, S.D. : 0.89) รองลงมาคือ ท่านมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในรูปแบบออนไลน์ หรือวิธีการสอนที่เป็นไปตามมาตรการป้องกันเชื้อโรคระบาดได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{x} : 4.32, S.D. : 0.77) และด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ท่านสามารถปรับการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมโดยอาจจะนำสิ่งใหม่ ๆ มาเป็นองค์ประกอบความรู้ให้กับนักเรียนเพื่อเข้าใจและเข้าถึงตามสถานการณ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{x} : 4.27, S.D. : 0.84) ตามลำดับ

6. สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในบริบทฐานวิถีชีวิตใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในบริบทฐานวิถีชีวิตใหม่ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีดังต่อไปนี้

1) ด้านบทบาทของพระสอนศีลธรรมในบริบทฐานชีวิตใหม่ โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 4 “ในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแพร่เชื้อโรคระบาดท่านคิดว่าจะสามารถหาวิธีการในการปรับตัวพร้อมทั้งแนะนำแนวทางที่เหมาะสมให้นักเรียน” มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ข้อที่ 2 “ท่านพร้อมและเข้าใจในการนำหลักธรรมที่เหมาะสมในการสอนศีลธรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ต้องการกับสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้น” มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ข้อที่ 1 “ท่านมีแนวทางในการสอนศีลธรรมพร้อมทั้งแนะนำหลักการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับในสถานการณ์ในปัจจุบัน” มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 3 “ในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแพร่เชื้อโรคระบาดท่านคิดว่าจะสามารถหาวิธีการในการปรับตัวพร้อมทั้งแนะนำแนวทางที่เหมาะสมให้นักเรียน ตามลำดับ

2) ด้านวิธีจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในบริบทฐานชีวิตใหม่ โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 3 “ท่านมีแนวคิดริเริ่มที่จะนำเสนอรูปแบบการสอนวิชาพระพุทธศาสนาให้กับนักเรียนเพื่อเกิดสิ่งทีนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้” มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ข้อที่ 2 “ท่านนำรูปแบบการสอนพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตามหลักมาตรการของทางรัฐบาล” มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ข้อที่ 4 “ท่านมีการศึกษาหลักสูตรการสอนเพื่อมากระจายความรู้ในรูปแบบใหม่ ๆ ให้กับนักเรียนตามสภาพกาลอันเป็นวิกฤตการณ์ให้รับความรู้อย่างเต็มที่” มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 1 “ท่านสามารถนำความรู้ในการสอนวิชาพระพุทธศาสนาให้มีความหลากหลายเพื่อให้เกิดความรู้ที่แตกต่างไปจากเดิม” มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

3) ด้านปัจจัยส่งเสริมการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในบริบทฐานชีวิตใหม่ โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 1 “ท่านได้รับการสนับสนุนและคำแนะนำจากทางโรงเรียน มหาวิทยาลัย และคณะสงฆ์ ในการสอนศีลธรรมในสถานการณ์ที่ยังมีการแพร่เชื้อโรคระบาด” มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ข้อที่ 2 “ท่านได้รับการสนับสนุนในอุปกรณ์ใช้ในการเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ” มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ข้อที่ 3 “ท่านได้รับสนับสนุนความร่วมมือในการสอนวิชาพระพุทธศาสนาจากนักเรียน ครูอาจารย์ และผู้บริหารสถานศึกษา” มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 4 “ท่านได้รับงบประมาณหรือการจัดสรรในอุปกรณ์ใช้ในการสอนวิชาพระพุทธศาสนาได้คุณภาพและมีประสิทธิผล” มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

4) ด้านการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในบริบทฐานชีวิตใหม่ โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 3 “ท่านสามารถคิดหาวิธีการเพื่อให้การเรียนพระพุทธศาสนาในรูปแบบใหม่เพื่อเกิดสื่อและนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้” มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ข้อที่ 1 “ท่านมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในรูปแบบออนไลน์ หรือวิธีการสอนที่เป็นไปตามมารตราการป้องกันเชื้อโรคระบาดได้อย่างเหมาะสม” มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ข้อที่ 2 “ท่านได้ศึกษารูปแบบการสอนจากแหล่งอื่นเพื่อมาประกอบการสอนวิชาพระพุทธศาสนาที่ผสมผสานบูรณาการของเทคโนโลยีมาช่วยได้อย่างเหมาะสม” มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 4 “ท่านสามารถปรับการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมโดยอาจจะนำสิ่งใหม่ ๆ มาเป็นองค์ประกอบความรู้ให้กับนักเรียนเพื่อเข้าใจและเข้าถึงตามสถานการณ์” มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

7. อภิปรายผลการวิจัย

การจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในบริบทฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในบริบทฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) โดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า พระสอนศีลธรรมต้องสามารถนำความรู้ทั้งในเรื่องของเทคโนโลยีมาผสมผสานกับการสอนศีลธรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจพร้อมทั้งสามารถปฏิบัติได้ตลอดเวลา

ด้านบทบาทของพระสอนศีลธรรมในบริบทฐานชีวิตใหม่ พบว่า โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า บทบาทที่สำคัญของพระสอนศีลธรรมต้องเป็นผู้นำทั้งทางโลกและทางธรรมและรู้เท่าทันในเรื่องของเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการนำมาบูรณาการในการพัฒนาสื่อใช้ในการเรียนการสอน

ด้านวิธีจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในบริบทฐานชีวิตใหม่ พบว่า โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในบริบทฐานชีวิตใหม่ มีการเอาใจใส่และเป็นที่ยังพอใจต่อผู้เรียน

ด้านปัจจัยส่งเสริมการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในบริบทฐานชีวิตใหม่ พบว่า โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ด้วยความทันสมัยที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและการสอนจำเป็นต้องมีการนำสิ่งที่เป็นนวัตกรรมใหม่เข้ามามีบทบาทในการสอนวิชาพระพุทธศาสนา

ด้านการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในบริบทฐานชีวิตใหม่ พบว่า โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่าด้วยการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมซึ่งส่วนใหญ่ผ่านการอบรมเรียนรู้ในเรื่องของการวางแผนการสอนเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่องทำให้พระสอนศีลธรรมสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมมาพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สนับสนุนในเรื่องของการเรียนการสอนแนวพัฒนาให้มีความทันสมัยในรูปแบบออนไลน์อย่างเต็มรูปแบบ และส่งเสริมด้านอุปกรณ์ สื่อ และงบประมาณในเรื่องของการใช้ในการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

8.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

ควรศึกษาเรื่อง “หลักการเรียนการสอนออนไลน์ที่ส่งผลต่อผู้เรียนให้เกิดประโยชน์”

ควรศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียนที่มีความต้องการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ที่ส่งผลต่อการปรับตัวในบริบทฐานวิถีชีวิตใหม่”

9. บรรณานุกรม

สำนักงานพระสอนศีลธรรม, (2557), : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

สำนักงานพระสอนศีลธรรม, (2558), : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.